

Kadernota 2024-2027

gemeente
son en breugel

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Programma's	6
Programma 1 Interne en externe dienstverlening.....	6
Programma 2 Sociale Leefomgeving.....	7
Programma 3 Fysieke en veilige leefomgeving	10
Programma 4 Economische en ruimtelijke ontwikkeling.....	11
Financiële uitgangspunten	13
Indexering	13
Overige uitgangspunten.....	13
Bijlage 1: Overzicht van investeringen 2024-2027	14
Bijlage 2: Overzicht stelpost loon- en prijsbijstellingen.....	15

Inleiding

In de kadernota die voor u ligt schetst het college de kaders waarbinnen de meerjarenbegroting 2024-2027 wordt vormgegeven. Primair geven we hiermee uitvoering aan het collegeprogramma Son en Breugel 2022 – 2026. We gaan in op verschuivingen ten gevolge van veranderende wet- en regelgeving of op onderdelen waarover eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden.

De prioriteiten waar het college het komende jaar op inzet is de uitbreiding van het aantal woningen, het opstellen van een verkeers- en vervoersplan voor Son en Breugel, centrumontwikkeling, het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen, het zorgen voor een stevig (financieel) vangnet voor inwoners die ondersteuning nodig hebben en de optimalisering van de personeelscapaciteit van de gemeente.

Het is onze wens om te starten met het opstellen het evenementenbeleid, kunst- en cultuurbeleid, een hernieuwd beleid subsidies en andere bijdragen, intensivering van aandacht voor integraal beleid leefbaarheid woonwagencentra's en het meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen. Dat is inclusief de borging van de exploitatie van het maatschappelijk accommodatiebeleid. De renovatie van de sporthal De Landing komt aan de orde zodra De Bongerd gereed is. Hiervoor volgt een apart voorstel. Eventuele financiële effecten worden via de planning- en controlcyclus verwerkt en indien nodig via een separaat raadsvoorstel aan uw raad voorgelegd.

Tegelijkertijd moeten we bij de uitvoering van ons beleid en bij het maken van nieuwe plannen rekening houden met prijsstijgingen. Die vertalen zich onder andere in hogere personeelslasten. Dat geldt niet alleen voor onze gemeente, maar ook voor onze samenwerkingspartners. Ook is de arbeidsmarkt nog steeds krap. Het blijft moeilijk om tijdelijk personeel te vinden en vast personeel te werven. We kunnen nu niet alle vacatures invullen met de gewenste kwaliteit. Ambities en beschikbare capaciteit zijn daarom lastig met elkaar in balans te brengen. Daarnaast hebben we te maken met lokale en regionale ontwikkelingen en internationale gebeurtenissen. Zoals de oorlog in Oekraïne, de toenemende migratiestroom en de regionale bereikbaarheidsvraagstukken.

Onze financiële middelen zijn beperkt en daarom is het belangrijk dat we samen met uw raad kritisch blijven kijken naar de prioriteiten.

Inhoud kadernota

In de kadernota wordt ingegaan op autonome ontwikkelingen en nieuw beleid voor de jaren 2024 tot en met 2027. De financiële uitgangspunten die worden vastgesteld in deze kadernota zijn de uitgangspunten voor indexering en de wijze van berekenen van de rekenrente. De posten kleiner dan € 10.000 worden niet toegelicht. De structurele gevolgen vanuit de eerste bestuursrapportage 2023 zijn verwerkt in deze kadernota. Tot slot is in bijlage 2 het verloop getoond van de stelpost van loon- en prijsbijstellingen en welke posten hiervan ten laste zijn gebracht.

Meicirculaire

De meicirculaire is op het moment van schrijven nog niet gepubliceerd. Verder ervaren we dat veelal bij de septembercirculaire nog een correctie plaatsvindt. Beide circulaires worden betrokken bij de begroting. Er volgt nog een memo meicirculaire 2023 voor bij de behandeling van deze kadernota 2024-2027.

Stand van de meerjarenbegroting 2024-2027

De stand van de meerjarenbegroting is als volgt:

	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo na meerjarenbegroting 2023-2026	397.834	1.295.691	-130.847	95.046
1e BW Septemercirculaire 2022 en amendementen	-6.133	-6.080	521.127	247.723
RV Ontwikkelingsvisie Grote Heide en Oud Meer	-9.600	-9.520	-9.440	-9.360
Begrotingssaldo	382.101	1.280.091	380.840	333.409

Na verwerking van alle mutaties van deze kadernota wordt de stand van de begroting voor 2024 en verder:

	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo	382.101	1.280.091	380.840	333.409
Resultaat kadernota 2024-2027	-394.371	-711.562	-399.571	-512.877
Nieuw begrotingssaldo kadernota 2024-2027	-12.270	568.529	-18.731	-179.468

Programma's

Programma 1 Interne en externe dienstverlening

Beleidswijzigingen

Omschrijving	I/S	2024	2025	2026	2027
1. Aanschaf communicatietools en bredere inzet communicatiekanalen en communicatiemiddelen	S	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
2. Decemercirculaire 2022	S	109.930	82.292	29.717	-24.071
2. Wet Goed Verhuurderschap (decemercirculaire 2022)	S	-13.778	-14.485	-14.156	-14.146
3. Actualiseren bijdrage Dienst Dommelvallei	S	-	-	-	-
		182.136	181.371	176.819	250.519
4. BHV-plan	S	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
5. BIZOB	S	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
6. Actualisatie budget Commissie bezwaar en beroep	S	3.725	3.725	3.725	3.725
7. Bestuurlijke samenwerking	S	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal		-	-	-	-
		131.259	158.839	206.533	334.011

+/+ is voordeel, -/- is nadeel

1. Aanschaf communicatietools en bredere inzet communicatiekanalen en communicatiemiddelen

We hebben onze kanalen voor het verspreiden van het gemeentenieuws verbreed. We hebben tools aangeschaft voor de ondersteuning van het werk van het communicatieteam. En we zetten meer in op video op onze online-kanalen.

2. Decemercirculaire 2022

Op 21 december heeft het Rijk de decemercirculaire 2022 gepubliceerd. Deze circulaire bevat zoals gewoonlijk weinig mutaties ten opzichte van de septemercirculaire. Via de decemercirculaire is er één post voor te oormerken in aanmerking gekomen:

Wet Goed Verhuurderschap

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gericht aan te pakken. Deze afspraken worden uitgevoerd in de vorm van het wets-voorstel Goed Verhuurderschap. Het wetsvoorstel zal naar verwachting in juli 2023 in werking treden. Het rijk stelt vanaf 2023 middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van deze wet. Gemeenten ontvangen een structurele bijdrage van € 12,4 miljoen voor handhaving van de landelijke algemene regels en het meldpunt.

3. Actualiseren bijdrage Dienst Dommelvallei

Dienst Dommelvallei heeft conform de gemeenschappelijke regeling de documenten Jaarstukken 2022, meerjarenbegroting 2024-2027 en de 1e begrotingswijziging 2023 aangeboden aan de gemeente Son en Breugel. De financiële gevolgen van deze documenten worden hiermee verwerkt. Een deel wordt ten laste gebracht van de stelpost loon- en prijsindexaties en een deel vanuit inhoudelijk bijstandsbudget van programma 2.

5. BIZOB

Dit is een actualisatie van de bijdrage aan BIZOB. Voor € 35.000 zijn dit additionele inkoopkosten vanuit 10voordejeugd en daarnaast € 15.000 om het budget op peil te houden.

7. Bestuurlijke samenwerking

Dit is een actualisatie van het budget bestuurlijke samenwerking.

Nieuw beleid

Omschrijving	I/S	2024	2025	2026	2027
1. Ophogen personeelsbudget	S	-583.000	-583.000	-453.500	-453.500

2. Toevoegen participatiebegeleiding langdurig bijstandsgerechtigden.	S	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
Totaal		-601.000	-601.000	-471.500	-471.500
+/- is voordeel, -/- is nadeel					

1. Ophogen personeelsbudget

Voor het bereiken van de doelstellingen van onze gemeente is het belangrijk dat de gemeentelijke organisatie over voldoende personele capaciteit beschikt, zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin. Daarnaast is het ook belangrijk dat de vele goede medewerkers die dagelijks aan deze doelstellingen werken, werkgeluk ervaren en behouden blijven voor de organisatie.

Zoals in de begroting 2022 is aangekondigd, is er in 2022 onderzoek gedaan naar de maatregelen die daarvoor genomen moeten worden. In december 2022 hebben wij het organisatieplan vastgesteld dat als titel heeft meegekregen: "Stromen en meanderen, meebewegen met een veranderende omgeving". Daarmee doelen we op de organisatieontwikkeling die enkele jaren geleden in gang is gezet en nog steeds lopende is. De benodigde personele capaciteit in relatie tot de ambities van onze gemeente is één van de uitwerkingpunten. Uw raad is hierover door middel van een raadsinformatiebrief geïnformeerd. In deze kadernota stellen wij uw raad voor om middelen beschikbaar te stellen voor het op orde krijgen van de ambtelijke capaciteit.

Op 14 november 2022 bent u door de gemeentesecretaris geïnformeerd over zijn visie op de inzet van de ambtelijke capaciteit. Kort samengevat houdt deze visie in dat we, om onze doelstellingen als gemeente te halen, de beschikking moeten hebben over een organisatie met een vaste kern professionele medewerkers van voldoende omvang en een flexibele schil met tijdelijke medewerkers. Op een aantal beleidsterreinen zijn al langer knelpunten voor wat betreft de beschikbare personele capaciteit. Organisatiebreed is onderzocht waar deze knelpunten zitten en wat er voor nodig is om deze op te lossen. Gebleken is dat extra capaciteit nodig is voor de aansturing en het strategisch vermogen van de organisatie. Daarnaast wordt extra capaciteit gevraagd voor handhaving, Ruimtelijke ontwikkeling (tijdelijk) en om de participatie van inwoners goed vorm te kunnen geven en structureel te borgen. Hiervoor dient in het personeelsbudget in 2024 en 2025 met € 583.500 en met ingang van 2026 structureel met € 453.500 te worden opgehoogd.

2. Toevoegen participatiebegeleiding langdurig bijstandsgerechtigden

Het bestand van bijstandsgerechtigden met een langdurige bijstandsuitkering (> 5 jaar) neemt toe. Deze groep heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Om de kansen op werk of participatie te vergroten heeft de gemeente de afgelopen jaren ingezet op dit deel van het bestand (project Kansen). Met meer tijd en gespecialiseerde aandacht voor deze groep uitkeringsgerechtigden lukt het tot re-integratie en participatie te komen. Tot nu toe zijn hiervoor subsidie en projectmiddelen ingezet vanuit Europees Sociaal Fonds en WSD. Om hier vanuit Dienst Dommelvallei structureel invulling aan te geven is de toevoeging van een Participatieconsulent noodzakelijk. Structureel benodigd budget hiervoor is € 18.000,-

Programma 2 Sociale Leefomgeving

Beleidswijzigingen

Omschrijving	I/S	2024	2025	2026	2027
1. Exploitatiekosten kinderopvang	S	5.612	5.612	5.612	5.612
2. Aanvullende subsidie bibliotheek inrichtingskosten en huren ruimtes	S	-8.678	-8.678	-8.678	-8.678
3. Inkomensregelingen	S	259.666	259.666	259.666	259.666
4. GGD bijdrage meerjarenraming 2024-2027	S	-43.118	-58.245	-59.581	-76.566
5. Bijstellen budget Wsw	S	88.907	117.200	140.279	188.923
6. Bestuurs- en indicatiekosten WSD	S	-5.536	-5.536	-5.536	-5.536
7. Uitvoeringsmiddelen inburgering	S	-50.751	-53.041	-54.113	-54.113
8. Tekort contracttaken jeugdgezondheidszorg	S	-25.407	-25.407	-25.407	-25.407
9. Subsidie MEE	S	-9.782	-9.782	-9.782	-9.782
10. Subsidie GGzE	S	-10.248	-10.248	-10.248	-10.248
11. Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) middelen	S	-18.500	-18.500	-18.500	-18.500
12. Subsidie LEVgroep	S	40.715	40.715	40.715	40.715
13. Exploitatie Dommelhuis	S	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000
13. Exploitatie Dommelhuis	S	37.000	37.000	37.000	37.000

14. Jeugdzorg-plus (gesloten jeugdhulp)	I	35.000	0	0	0
15. Muzikale vorming	S	10.000	10.000	10.000	10.000
16. Mantelzorg Wmo	S	20.000	20.000	20.000	20.000
17. Dagbesteding Wmo	S	20.000	20.000	20.000	20.000
18. Maatwerk chronisch zieken	S	30.000	30.000	30.000	30.000
19. Uitvoeringskosten maatwerk Wmo	S	2.000	2.000	2.000	2.000
20. Uitvoeringskosten jeugdzorg	S	10.000	10.000	10.000	10.000
21. Exploitatie sporthal de Bongerd	I	18.000	0	0	0
Totaal		367.880	325.756	346.427	378.086
+/- is voordeel, -/- is nadeel					

3. Inkomensregelingen

De realisatiecijfers van afgelopen jaren in combinatie met de realisatie tot nu toe, geven reden voor een herbeoordeling van de budgetten. We houden hierbij al rekening met een stijging van de uitkeringslasten, omdat de normen per 1-1-2023 zijn gestegen.

4. Bijdrage GGD

Verhoging van de bijdrage aan de GGD door de structurele doorrekening van de 1e begrotingswijziging 2023 (informatie veiligheid, archiefbeheer, risico management, harmonisatie basisaanbod preventie JGZ 0-4 jaar en de index correctie als gevolg van het nieuwe CAO akkoord), de toename van het aantal kinderen (JGZ) en het verhogen van de pandemische paraatheid. Het deel indexcorrectie wordt ten laste gebracht van de stelpost loon- en prijsindexaties.

5. Bijstellen Wsw budgetten conform Rijksbijdragen

Hierbij is nog geen rekening gehouden met de stijging van het Wettelijke Minimum Loon (WML) met ruim 10%. Compensatie van het Rijk wordt verwacht in de mei circulaire 2023.

7. Uitvoeringsmiddelen inburgering

Deze structurele uitvoeringsmiddelen worden ingezet voor de detachering van de PIP consulent, administratieve ondersteuning in de uitvoering van het inburgeringsbeleid en de uitvoering van de financiële zelfredzaamheid van inburgeraars.

8. Tekort contracttaken jeugdgezondheidszorg

De contracttaken voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ) zijn verhoogd om de kwaliteit van de JGZ en de ondersteuning van het CMD te waarborgen.

9. Subsidie MEE

De subsidie voor 2023 aan Stichting MEE is aangepast naar een hoger subsidiebedrag voor de bekostiging van de cliëntondersteuner jeugd. Tijdens de beoordeling op basis van de ingediende aanvraag is uitgegaan van een foutief bedrag.

10. Subsidie GGzE

De subsidie voor 2023 aan GGzE is aangepast naar een hoger subsidiebedrag voor de bekostiging van een extra GGZ expertise op het gebied van volwassenen. Tijdens de beoordeling op basis van de ingediende aanvraag is uitgegaan van een foutief bedrag.

11. Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) middelen

Uit de voorlopige beschikking onderwijsachterstandenbeleid (OAB) middelen blijkt dat de gemeente Son en Breugel voor 2023 een bedrag ontvangt van € 64.000,-. Dit is minder dan de afgelopen jaren en ook minder dan begroot. We ontvangen voor 2023 minder middelen om de voorschoolse voorzieningen te bekostigen.

12. Subsidie LEVgroep

Het volledige subsidiebedrag is in de begroting verwerkt op de post sociaal cultureel werk. Een deel van de inburgeringstaken uitgevoerd door de LEVgroep komen ten laste van de post vluchtelingenwerk.

13. Exploitatie Dommelhuis

In 2022 werd het Dommelhuis in gebruik genomen. Over de investeringen in het project vindt nog afstemming met de fiscus plaats. Deze afstemming heeft ook gevolgen voor de afspraken tussen Son en Breugel en stichting Dommelhuis over de exploitatie van het Dommelhuis. Deze afspraken leiden tot een verschuiving binnen onze begroting.

14. Jeugdzorg-plus (gesloten jeugdhulp)

Voor deze vorm van jeugdzorg is in de afgelopen jaren geen indicatie afgegeven.

15. Muzikale vorming

Er is sprake van een structureel overschot op het budget voor muzieksubsidies.

16. Mantelzorg Wmo

Het beschikbare budget kan worden verlaagd. Vooruitlopend op het vast te stellen mantelzorgbeleid is een aantal aanbevelingen uit het GGD onderzoek naar de behoefte van mantelzorgers in concrete maatregelen vertaald. De kosten daarvan zijn lager dan verwacht. Het resterende budget is naar verwachting toereikend voor de uitvoering van het nog vast te stellen mantelzorgbeleid.

17. Dagbesteding Wmo

Voor de maatwerkvoorziening dagbesteding is er een structureel overschot in het beschikbare budget.

18. Maatwerk chronisch zieken

Het aantal inwoners dat in aanmerking komt voor compensatie van zorgkosten is al jaren redelijk stabiel. Het beschikbare budget kan dan ook worden verlaagd.

20. Uitvoeringskosten jeugdzorg

Er is sprake van een structureel overschot op de uitvoeringskosten (het gaat niet om de kosten van de geïndiceerde zorg).

21. Exploitatie sporthal De Bongerd

Omdat De Bongerd in 2024 (grotendeels) niet in gebruik zal zijn is er een eenmalige besparing op de exploitatiekosten.

Nieuw beleid

Omschrijving	I/S	2024	2025	2026	2027
1. Inzet commissie lokaal sociaal bemiddeling	I	-20.000	0	0	0
2. (minima)Regeling voor sport en cultuur voor volwassenen	S	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
3. Preventief groepstraject voor kinderen van gescheiden ouders	S	-36.000	-36.000	-36.000	-36.000
4. Organisatie vrijwilligersavond	S	0	-17.500	0	-17.500
Totaal		-96.000	-93.500	-76.000	-93.500

+/- is voordeel, -/- is nadeel

1. Inzet lokaal sociaal bemiddeling

Voor 2022 en 2023 was er € 20.000,- gereserveerd voor de inzet van de commissie lokaal sociaal bemiddeling. Door vertraging is het commissielid gestart in 2023. Het commissielid wordt voor twee jaar benoemd. Na een jaar vindt er een evaluatie plaats. Na deze evaluatie bepalen we of de commissie na twee jaar blijft bestaan. Bij continuering van de commissie nemen we de financiële gevolgen mee tijdens de kadernota 2025-2028.

2. (minima)Regeling voor sport en cultuur voor volwassenen

Onderdeel van de uitwerking van het integrale beleidskader armoedebestrijding en schuldhulpverlening. De regeling heeft als doel dat volwassenen met een laag inkomen kunnen deelnemen aan sportieve en culturele activiteiten.

3. Preventief groepsaanbod voor kinderen van gescheiden ouders

Onderdeel van het beleidskader Sociaal Domein. Het doel is om kinderen van gescheiden ouders op een laagdrempelige manier te ondersteunen in de verwerking van de scheiding. Er loopt momenteel een pilot die naar verwachting wordt voortgezet in 2024 en verder.

4. Organisatie vrijwilligersavond

De gemeente en de gemeenteraad organiseren om de twee jaar een vrijwilligersavond voor de vrijwilligers in onze gemeente.

Programma 3 Fysieke en veilige leefomgeving

Beleidswijzigingen

Omschrijving	I/S	2024	2025	2026	2027
1. Projectleider Duurzaamheid, Wijkaanpakken TVW	S	83.000	83.000	0	0
2. Decentrale uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	I	329.670	332.634	PM	PM

2. Decentrale uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	I	-329.670	-332.634	PM	PM
3. Actualisatie budget APV en bijzondere wetten	S	6.164	6.164	6.164	6.164
4. Kapitaallasten pumtrack	S	-1.533	-1.520	-1.506	-1.493
5. Wegen	S	4.300	4.300	4.300	4.300
6. Gesloten verhardingen klein	S	6.500	6.500	6.500	6.500
Totaal		98.431	98.444	15.458	15.471
+/- is voordeel, -/- is nadeel					

1. Projectleider Duurzaamheid, Wijkaanpakken TVW

In afwachting van de gelden vanuit het Rijk namen we in de begroting 2023 kosten op voor de projectleider ten laste van het begrotingsresultaat. Hierdoor konden we zeker starten met de werkzaamheden en waren we niet afhankelijk van het Rijk. Begin 2023 stelde het Rijk de middelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord beschikbaar voor de jaren 2023-2025. Voor de jaren erna is er nog geen zekerheid over de financiering. Voor de jaren 2024 en 2025 kunnen de middelen voor de projectleider weer vrijvallen ten gunste van het begrotingsresultaat.

2. Uitkering van de decentrale kosten voor de uitvoering van het klimaatakkoord

De middelen vanuit het Rijk zijn de dekking van apparaatskosten voor uitvoering van het klimaatakkoord. Het gaat hier om een toezegging voor een minimum aan middelen voor 2023 t/m 2025. Voor 2024 en 2025 komt er extra budget beschikbaar, maar hoeveel en waarvoor is nog onbekend. Voor 2026 e.v. zullen er ook middelen beschikbaar komen, echter is de hoogte hiervan onbekend. De bijdrage zal ingezet worden voor energiebesparing, duurzaamheidsaanpak Ekkersrijt, duurzame mobiliteit, Zoekgebied Sonniuswijk en de warmtetransitie. Het gaat hier allemaal om de continuering en versterking van processen die al in gang zijn gezet met eerdere middelen. De middelen mogen geen dekking zijn voor daadwerkelijke realisatie.

Nieuw beleid

Omschrijving	I/S	2024	2025	2026	2027
1. Energiescans SonEnergie	I	-15.000	-15.000	-15.000	0
1. Reserve Duurzaamheid	I	15.000	15.000	15.000	0
2. Klimaatadaptatie	S	PM	PM	PM	PM
3. Cofinanciering subsidieregeling Het Groene Woud (2023-2027)	S	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Totaal		-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
+/- is voordeel, -/- is nadeel					

1. Energiescans SonEnergie

SonEnergie voert jaarlijks energiescans uit bij particuliere woningen. Om deze scans goed uit te voeren hebben ze apparatuur nodig en jaarlijkse trainingen. Het voornemen is om meerjaren afspraken te maken over de financiering van de scans. Waarbij we als gemeente een vast bedrag per jaar betalen (50%) en een variabel bedrag afhankelijk van de hoeveelheid uitgevoerde scans (50%). De dekking voor de maatregelen komt uit de reserve duurzaamheid.

2. Klimaatadaptatie

Het college heeft de ambitie om de openbare en private ruimte klimaatbestendig te maken. In Q1 2023 hebben we samen met een extern bureau onderzoek gedaan naar het borgen van Klimaatadaptatie binnen de organisatie. In de komende maanden werken we dit verder uit in een strategie met daarin concrete vervolgstappen, om het thema structureel en stevig te verankeren.

3. Cofinanciering subsidieregeling Het Groene Woud (2023-2027)

De gemeente Son en Breugel wil als partner onderdeel wil zijn van het LEADER programma Het Groene Woud (looptijd 2023 t/m 2027) en de benodigde cofinanciering van ca € 15.000,- per jaar borgen in de meerjarenbegroting, zodra Het Groene Woud definitief door de provincie als LEADER-gebied is aangewezen (en de exacte omvang van de benodigde cofinanciering kan worden bepaald).

Programma 4 Economische en ruimtelijke ontwikkeling

Beleidswijzigingen

Omschrijving	I/S	2024	2025	2026	2027
1. Verkoop openbaar groen - Uitgaven	S	-60.000	-55.000	-45.000	-40.000
1. Verkoop openbaar groen - Inkomsten	S	40.000	35.000	30.000	25.000
1. Dekking verkoop openbaar groen via reserve reststroken	S	20.000	20.000	15.000	15.000
2. Brainport avenue	S	7.577	7.577	7.577	7.577
Totaal		7.577	7.577	7.577	7.577

+/+ is voordeel, -/- is nadeel

1. Verkoop openbaar groen

De kosten bestaan uit inhuur van personeel voor het verkopen van stroken en voor de herinrichting. De inkomsten bestaan uit het verkopen van openbaar groen. We verwachten komende jaren minder inkomsten te hebben als het gevolg van het teruglopende aantal verkopen. Het verschil tussen de kosten en opbrengsten zal gedekt worden uit de reserve reststroken.

Nieuw beleid

Omschrijving	I/S	2024	2025	2026	2027
1. Omgevingswet	I	0	-250.000	0	0
2. Deelname publieke coöperatie Nederland Boven Water (NLBW)	I	-25.000	-25.000	0	0
Totaal		-25.000	-275.000	0	0

+/+ is voordeel, -/- is nadeel

1. Omgevingswet

Het door een externe partij laten uitvoeren van de verdere werkzaamheden van het omgevingsplan 2024 en 2025 (plangebieden Ekkersrijt, centrumgebied en buitengebied), het regelen van de benodigde annotaties in het DSO (in het omgevingsplan via kenmerken kunnen zoeken zodat de initiatiefnemer alleen die planregels krijgt te zien die voor het initiatief/locatie van toepassing zijn, en het doornemen van het hele omgevingsplan achterwege kan laten) en het opstellen van de toepasbare regels. Externe uitbesteding is aan de orde i.v.m. benodigde expertise en aanwezige capaciteit die hiervoor nodig is. De kosten zijn een externe indicatie (raming op basis van de laatste kwartalen) en nog niet gebaseerd op concrete offertes.

2. Deelname publieke coöperatie Nederland Boven Water (NLBW)

We stellen een Plan van Aanpak op om te komen tot een gebiedsvisie Sonniuswijk met een daarbij behorend uitvoeringsprogramma. NLBW neemt obstakels weg in regelgeving en beleid op provinciaal en landelijk niveau. Met oog op nationale voorbeeldwerking, kan NLBW een functie vervullen naar Rijk en Provincie. De bijdrage geldt voor 3 jaar, 2023 is het eerste jaar.

Financiële uitgangspunten

Indexering

Voor de meerjarenbegroting 2024-2027 worden de volgende indexen gebruikt:

Indexcijfers MPB 2024-2027	2024	2025	2026	2027
Loonkostenindex	4,50%	4,10%	3,90%	3,90%
Materiële kostenindex	5,90%	2,40%	1,90%	1,90%
Gewogen kostenontwikkeling	5,20%	3,25%	2,90%	2,90%

Voor de indexaties van de prijzen hanteren we de uitgangspunten zoals opgenomen in de financiële verordening. Deze indexaties zijn gebaseerd op de Macro Economische Verkenning (MEV). Deze gebruiken we normaliter voor alle jaarschijven van de begroting 2024. We weten op dit moment niet hoe de indexen zich meerjarig gaan ontwikkelen. We vinden het echter niet reëel om de uitzonderlijke situatie waarin we nu zitten ook meerjarig door te trekken (in 4 jaar verhogen we dan de begroting met afgerond 25%). We stellen dan ook voor om van de bestendige gedragslijn af te wijken en uit te gaan van de indexen uit de septembercirculaire 2022 (gebaseerd op het Centraal Economisch Plan). De GR-en Dienst Dommelvallei en het PlusTeam hebben dit ook gedaan. Daarom vragen wij u via dit begrotingskader om hier ook voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2024-2027 expliciet mee in te stemmen. Net als bij de meerjarenbegroting 2023-2026 wordt het eerste begrotingsjaar bijgeraamd en voor de jaren daaropvolgend wordt een stelpost geraamd.

Overige uitgangspunten

Rekenrente

In de meerjarenbegroting 2024-2027 hanteren wij rentepercentages conform berekeningswijze BBV. Dat betekent dat de percentages voor 2024 berekent worden op basis van de vastgestelde beginsaldi van de balans per 1-1-2023 en de begrote standen per 1-1-2023.

Bijlage 1: Overzicht van investeringen 2024-2027

De gehanteerde afkortingen staan voor:

- Kolom 'Invest.' = investeringen
- Kolom 'Lasten' = kapitaallasten

Uit te voeren investering per programma	Afschr. termijn	Reeds gevoerd	Invest. 2024	Invest. 2025	Invest. 2026	Invest. 2027	Totaal invest.	Lasten 2024	Lasten 2025	Lasten 2026	Lasten 2027
Programma 1 Interne en externe dienstverlening											
Tractor John Deere	10	0	60.000				60.000		6.600	6.540	6.480
Loader werf	10	0	65.000				65.000		7.150	7.085	7.020
Programma 3 Fysieke en veilige leefomgeving											
Routegebonden projecten Bereikbaarheidsakkoord in 10 jr. ('19 t/m '28) - 2021-2028	25	709.659	230.000	230.000	230.000	460.000	1.859.659	35.483	46.699	57.823	68.856
GRP 2016 Rioolvervangingen incl relining 2024	60	0	610.772	0			610.772		13.586	13.586	13.586
GRP 2016 Rioolvervangingen incl relining jaarschijf 2025	60	0		589.149			589.149			13.105	13.105
GRP 2016 Drukriolering en drainage jaarschijf 2025	40	0		298.200			298.200			9.082	9.082
GRP 2016 Rioolvervangingen incl relining 2026	60	0			684.395		684.395				15.224
GRP 2016 Rioolverzwaren div str (Taylorstraat)	60	0		785.000			785.000			17.462	17.462
Fietsstraat Gentlaan zuid/Doormanlaan zuid riolering	60	0		266.000			266.000			5.917	5.917
Nieuw groenbeleidsplan	18	190.101	93.000	93.000	93.000		469.101	11.358	16.843	22.281	27.673
Twee sneeuwplougen Nido universal HYL240EPZ	10	0	35.000				35.000		3.850	3.815	3.780
Strooier stratos 3 maal	10	0	130.000				130.000		14.300	14.170	14.040
Zoutoplosser	7	0	32.000				32.000		4.891	4.846	4.800
Sneeuwploug SNK240 EPZ FLEX PRESS	10	0	16.000				16.000		1.760	1.744	1.728
Sneeuwborstel Danline M25-200	10	0	23.000				23.000		2.530	2.507	2.484
Parkeervoorziening BuitensteBinnen	15	0	202.209				202.209		15.503	15.368	15.233
Fietsparkeervoorziening Bloktempel/De Ruimte	15	0	50.000				50.000		3.833	3.800	3.767
Totaal							6.175.485	46.841	137.545	199.131	230.237

Bijlage 2: Overzicht stelpost loon- en prijsbijstellingen

	2024	2025	2026	2027
Stelpost loon- en prijsbijstellingen	2.081.005	2.373.546	2.523.438	2.614.040
Dienst Dommelvallei	214.961	294.781	365.469	453.789
MRE (inclusief RHCe)	7.089	7.089	7.089	7.089
VRBZO	65.015	74.765	74.765	74.765
ODZOB	34.927	34.927	34.927	34.927
GGD	28.539	15.052	15.394	15.720
Leerlingenvervoer	77.000	77.000	77.000	77.000
Verhoging OVA indexering 10voordejeugd	25.000	25.000	25.000	25.000
Wmo huishoudelijke verzorging	55.000	55.000	55.000	55.000
Wmo vervoersvoorzieningen	12.700	12.700	12.700	12.700
Saldo aanbestedingen maaien en vegen en onkruidbestrijding	47.997	47.497	47.497	47.497
Prijsstijgingen openbare verlichting	14.245	14.245	14.245	14.245
Vaststellen CAO	390.003	390.003	390.003	390.003
Vaststellen CAO bijdrage Dienst Dommelvallei	140.300	140.300	140.300	140.300
Stelpost loon- en prijsbijstellingen na kadernota 2024-2027	968.229	1.185.187	1.264.049	1.266.005